

STORTINGET

Representantforslag 174 S

(2017–2018)

fra stortingsrepresentantene Zaineb Al-Samarai, Anette Trettebergstuen, Ingvild Kjerkol, Kari Henriksen, Jette F. Christensen og Siri Gåsemyr Staalesen

Dokument 8:174 S (2017–2018)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Zaineb Al-Samarai, Anette Trettebergstuen, Ingvild Kjerkol, Kari Henriksen, Jette F. Christensen og Siri Gåsemyr Staalesen om et mer regulert marked for kosmetiske injeksjoner

Til Stortinget

Bakgrunn

Etter kosmetikklova § 2 første ledd bokstav e defineres injeksjonsprodukter som:

«injeksjonsprodukt, som er alle stoff eller blandinger av stoff som er bestemte til å bli førte inn i huden til menneske eller dyr for å endre utsjånaden til huden på andre måter enn de som er nemnde i bokstav d.»

Denne loven regulerer produktet og de første leddene i kjeden frem til forbruker, men ikke selve behandlingen med injeksjonsprodukter. Det finnes ingen lovgivning som inneholder en definisjon av kosmetisk injeksjon.

Flere mennesker, og spesielt unge, tar i bruk kosmetisk injeksjon for å endre utseendet sitt. I en undersøkelse gjennomført av Norstat i 2015, sa 1 av 10 unge at de ønsker å endre på utseendet sitt. Av 500 spurte i alderen mellom 15 og 29 år sa 5 prosent av de spurte at de har utført kosmetisk kirurgi eller injeksjoner. I en artikkel skrevet av Dagens Næringsliv fra 1. januar 2016, opplyses det at hos Aleris har Botox og såkalte fillerbehandlinger økt med 8–12 prosent hvert år de siste fem årene.

Krav til behandler

Flere behandlere har etablert seg i dette markedet. Alle behandlere har ikke nødvendigvis riktige forutsetninger for å utføre denne behandlingen på best og sikrest måte, for eksempel behandlerens utdanning, behandlingssted og hva slags middel og hvor mye injeksjonsmiddel som faktisk anvendes. I dag stilles de fleste kravene fra leverandørene av injeksjonen og ikke av staten. Forbrukerrådet har allerede i 2011 uttrykt ønske om et bedre regelverk rundt kosmetiske injeksjoner. Det gjelder spesielt regulering av hvem som kan sette disse injeksjonene. I Norge kan sykepleiere sette kosmetiske injeksjoner så lenge de har en ansvarlig lege å vise til. Den ansvarlige legen trenger ikke å høre til klinikken eller være til stede under behandling, men bare stå oppført som ansvarlig lege og kunne gå god for at sykepleieren har kvalifikasjonene som skal til for å sette injeksjoner. I Danmark må man være lege eller ha tilsyn av lege for å få sette kosmetiske injeksjoner. Forslagsstillerne mener at dagens norske regelverk bør strammes inn for å ta vare på forbrukerne og sikre dem trygg behandling. I dag kan en reisende sykepleier sette inn fillere og reise videre uten å vite om behandlingen var vellykket eller forsvarlig. Pasientenes sikkerhet reduseres.

Det er ikke tillatt for andre enn helsepersonell å injisere legemidler. Botox er et legemiddel, men fillere regnes ikke som legemidler, og det er dermed ingen kompetansekrav for kosmetiske injeksjoner. Alle som vil tilby slike injeksjoner, kan tilby tjenesten, og produsentene kan dermed selv velge om de vil begrense hvem de selger til. I prinsippet betyr det at hvem som helst kan kjøpe fillere over nettet og utføre behandlinger.

Helsetilsynet har tidligere uttalt at:

«Botox er et reseptbelagt legemiddel og skal forskrives av lege til navngitt pasient på bakgrunn av en medisinsk vurdering. Dette skal dokumenteres i pasientens journal og følges opp med tanke på virkning/bivirkning.»

Når produktet anvendes av behandlere som ikke er leger, for å fjerne rynker, skjer ikke denne oppfølgingen.

Krav til behandlingssted

Når det gjelder krav til hygiene, vil alle virksomheter som utfører skjønnhetspleie som medfører penetring av huden, være omfattet av forskrift av 6. mai 1998 nr. 581 om hygienekrav for frisør-, hudpleie-, tatoverings- og hulltakingsvirksomhet m.v. Forskriften stiller krav til lokaler, utstyr, generell hygiene og smittevern. Forslagsstillerne ser det naturlig å nevne at forskriften også stiller krav om at tjenestemottaker skal få informasjon om risiko ved behandlingen, se forskriften § 7 annet ledd:

«Den som utøver virksomheten plikter å gi informasjon til tjenestemottaker om risikoen for infeksjoner, blødninger, allergiske reaksjoner og liknende. Utøveren skal forsikre seg om at tjenestemottaker forstår hva tjenesten innebærer.» Vi har mange blodårer i ansiktet og i leppene som kan blokkeres og gi store konsekvenser. For mye eller feil bruk av disse injeksjonene kan føre til arrvev, smitterisiko, varige smerter, store innkapslinger, og andre varige skader for brukerne.»

I en undersøkelse fra Forbrukerrådet fra 2014 fremkommer det at disse reglene ikke overholdes. Forslagsstillerne mener at kravene må skjerpes, og det må foreligge sanksjoner ved brudd på reglene.

Markedsføring

Behandlingssteder benytter seg av bloggere for å reklamere for disse kosmetiske behandlingene, gjerne med eksklusive rabatter, hvor bloggerne selv har benyttet seg av behandlingen. I forskrift av 1. juli 2005 nr. 749 om markedsføring av kosmetiske inngrep, blir injeksjoner med Botox omfattet, men ikke fillere. I dag står bloggere og behandlere fritt til å reklamere for slike behandlinger, da det ikke er regnet som et legemiddel. Flere av disse behandlingene omfattes dermed ikke av Legemiddelverkets kontrollansvar. Forbrukertilsynet kan bare føre tilsyn med merkingen, særlig når det er rettet mot

barn – som man ikke kan utelukke at det er, da mange som leser blogger, er unge jenter under 18 år.

Aldersgrense

Injeksjon av Botox i kosmetisk øyemed utføres av helsepersonell og vil rettslig måtte anses som helsehjelp. Norsk pasientskadeerstatning behandler det også normalt som helsehjelp. Den helseettslige myndighetsalder i Norge er 16 år, og følgelig kan en ungdom på 16 år i prinsippet samtykke til behandlingen med mindre «tiltakets art» tilsier noe annet. Dagens rundskriv til loven fastslår at kosmetisk kirurgi må anses å ha 18 årsgrense, men har ingen tilsvarende formulering for kosmetisk injeksjon. Helsepersonellet kan eventuelt avslå etter en skjønnsmessig vurdering av om ungdommen har den alder og modenhet som skal til for å samtykke. For injeksjon av fillere er det ikke fastsatt noen aldersgrense. Flere av disse fillerne har i USA fått en aldersgrense på 21 år for pasienter. Forslagsstillerne mener at det må settes en 18 års aldersgrense på injeksjoner, og sanksjonene for brudd på aldersgrensen må strammes inn, slik at man ikke får tilfeller av kosmetisk injeksjon på unger under 18 år.

Medisinske injeksjoner til eget bruk

Medisinske injeksjoner til eget bruk har blitt så populære at det har kommet flere tilbydere på markedet og presset prisene ned. Forslagsstillerne er bekymret for at det ikke gjøres vurderinger av medisinsk forsvarlighet, hygiene og alderen til brukeren ved salg av slike produkter på internett.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen om å foreta en gjennomgang av og fremme forslag om regulering av tilbud og bruk av kosmetiske injeksjoner. Aldersbegrensninger, krav til behandlere og lokaliteter må være del av denne. Videre må sanksjonsmuligheter tydeliggjøres. Forbud mot markedsføring av kosmetiske injeksjoner og mot bestilling og bruk i private hjem bør være del av beslutningsgrunnlaget som fremlegges for Stortinget.

21. mars 2018

Zaineb Al-Samarai

Anette Trettebergstuen

Ingvild Kjerkol

Kari Henriksen

Jette F. Christensen

Siri Gåsemyr Staalesen